

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
2662-14

meddelad i Stockholm den 8 juni 2015

KLAGANDE

AA

Ombud: Chefsjuristen Sara Kullgren
Ledarna
Box 12069
102 22 Stockholm

MOTPART

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 20 februari 2014 i mål nr 3852-13,
se bilaga (här borttagen)

SAKEN

Uteslutning ur arbetslöshetskassa

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet samt upphäver
kammarrättens dom och fastställer det slut förvaltningsrättens dom innehåller.

Dok.Id 159766

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

Styrelsen för Ledarnas arbetslöshetskassa beslutade, såvitt nu är av intresse, att utesluta AA som medlem i kassan från och med den 13 december 2012. Som skäl angavs att han genom att deklarerat sig som arbetslös, trots att han vissa dagar haft sjukpenning, hade lämnat oriktiga uppgifter på kassakort som var av betydelse för hans ersättningsrätt. Det hade inte framkommit några särskilda skäl att i stället för uteslutning fränkänna honom rätt till ersättning. Beslutet omprövades utan ändring.

Förvaltningsrätten i Stockholm biföll AAs överklagande. Under målets handläggning framkom att den sjukpenning som AA beviljats var förebyggande sjukpenning för eftervård. Vidare framkom att han varken ansökt om eller uppburit sådan sjukpenning när han lämnade uppgifterna på kassakort samt att han uppburit dubbel ersättning under två dagar, den 13 januari och 3 februari 2012. Förvaltningsrätten fann att uppgifterna AA lämnat varit vilseledande men mot bakgrund av kassakortens otydliga utformning kunde han inte anses ha agerat medvetet eller av grov vårdslöshet när han lämnade uppgifterna.

Arbetslöshetskassan överklagade förvaltningsrättens dom till Kammarrätten i Stockholm som biföll överklagandet genom det nu överklagade avgörandet. Kammarrätten bedömde att AAs arbetsförmåga enligt socialförsäkringsbalkens regler om förebyggande sjukpenning hade varit helt nedsatt under de dagar han deltagit i eftervård och att han vid tidpunkten för insändandet av kassakorten måste ha varit medveten om att han varit berättigad till sjukpenning. Även om han vid dessa tidpunkter ännu inte hade ansökt om sjukpenningen kunde det hållas för visst att någon arbetslöshetsersättning inte hade betalats ut om arbetslöshetskassan haft kännedom om hans rätt till sjukpenning. AA bedömdes av grov oaktsamhet ha lämnat oriktiga uppgifter av betydelse för hans rätt till ersättning. Det fanns inte särskilda skäl att i stället för uteslutning fränkänna honom rätt till ersättning.

YRKANDEN M.M.

AA yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kammarrättens dom och anför bl.a. följande. Han var arbetsför under de dagar han deltog i eftervård och oförhindrad att åta sig arbete. Beslutet om förebyggande sjukpenning medförde inte någon ovillkorlig rätt till ersättning. Försäkran för sådan sjukpenning lämnas i efterhand. Han hade inte ansökt om eller uppburit någon sjukpenning vid tidpunkterna när han fyllde i kassakorten utan ansökan gjordes senare. Enligt definitionen av förebyggande sjukpenning var hans arbetsförmåga inte heller nedsatt vid dessa tidpunkter. Det finns i vart fall särskilda skäl mot uteslutning då kassakorten är otydligt utformade och det endast var för två dagar han uppbar såväl arbetslöshetsersättning och sjukpenning. Uteslutning vore en oproportionerlig påföljd i förhållande till de fel han skulle kunna lastas för.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF, bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. Det ifrågasätts inte att AA varit fullt arbetsför de dagar han deltog i eftervård. Han måste dock ha varit införstådd med att han inte stod till arbetsmarknadens förfogande under de aktuella dagarna och att det var detta den förebyggande sjukpenningen skulle kompensera. Att han vid ett eventuellt erbjudande om arbete kunde ha valt att avstå från behandlingen påverkar inte denna bedömning. Han borde rimligen i vart fall ha markerat förhinder på kassakorten under de dagar han genomgick behandling. AA måste anses ha varit grovt vårdslös och några särskilda skäl som talar emot att utesluta honom har inte framkommit.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET*Rättslig reglering*

Enligt 27 kap. 6 § första stycket socialförsäkringsbalken gäller att en försäkrad har rätt till sjukpenning när han eller hon genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom, förkorta

sjukdomstiden, eller helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan.

Om sjukpenning lämnas enligt 27 kap. 6 § ska, enligt 7 §, arbetsförmågan anses nedsatt i den utsträckning som den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta.

Enligt 9 § första stycket lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, ALF, i lydelse före den 1 september 2013 gäller bl.a. att rätt till ersättning har sökande som är arbetsföra och oförhindrade att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst 3 timmar varje arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan och som är beredda att anta erbjudet lämpligt arbete under tid för vilken de inte anmält hinder som kan godtas av arbetslöshetskassan.

Enligt 37 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor första stycket 2, i lydelse före den 1 september 2013 gäller att arbetslöshetskassans styrelse ska, om inte särskilda skäl talar mot det, utesluta medlem som medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat oriktig eller vilseledande uppgift om något förhållande av betydelse för hans eller hennes rätt till medlemskap eller ersättning.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

För att arbetslöshetskassan ska ha haft grund för att utesluta AA som medlem krävs att han, när han gav in kassakorten, lämnat oriktiga uppgifter av betydelse för rätten till ersättning.

Av reglerna i socialförsäkringsbalken om förebyggande sjukpenning framgår att rätten till sådan sjukpenning inte förutsätter att den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt, men att den ”ska anses nedsatt” i den utsträckning som en förebyggande behandling hindrat den försäkrade att förvärvsarbeta. I målet i Högsta förvaltningsdomstolen har AAs uppgift om att han varit fullt arbetsför inte satts i fråga. IAF har däremot gjort gällande att det förhållandet att han deltagit i behandlingen utgjort hinder för honom att söka eller att ta ett arbete under de

Mål nr
2662-14

aktuella dagarna och att han därför rimligen borde ha markerat förhinder på kassakorten under de dagar han genomgick behandling.

Av ett intyg från behandlingsanordnaren, som getts in till kammarrätten, framgår att behandlingen vid behov kan förläggas till tid då den enskilde inte arbetar och även genomföras med hjälp av internet. AA hade kunnat genomföra behandlingen och samtidigt ta anställning med full arbetstid utan att behöva vara ledig för återbesök.

Mot denna bakgrund finner Högsta förvaltningsdomstolen att de uppgifter AA lämnade på kassakorten när han ansökte om arbetslöshetsersättning inte var oriktiga. Det har alltså inte funnits någon grund för beslutet att utesluta honom från medlemskap i arbetslöshetskassan. Överklagandet ska således bifallas samt kammarrättens dom upphävas och det slut fastställas som förvaltningsrättens dom innehåller.

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Eskil Nord, Christer Silfverberg, Inga-Lill Askersjö och Mahmut Baran.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Sara Asplund.